

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
รหัสวิชา ส๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง งานอวมงคล

ครูผู้สอน ครูศิริพร สินสมุทรไทย

ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง งานอวมงคล

จุดประสงค์การเรียนรู้

(ด้านความรู้)

- อธิบายความหมายและความสำคัญของงานอวมงคลได้

(ด้านทักษะ กระบวนการ)

- ประยุกต์ใช้หลักปฏิบัติในงานอวมงคลกับชีวิตประจำวันของตนเองได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

(ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- รักความเป็นไทย
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

(คุณลักษณะเฉพาะ)

- เห็นความสำคัญของงานอวมงคลในพระพุทธศาสนาโดยสังเกตจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและการจัดบันทึก

กิจกรรมก่อนนบทเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนจัดกลุ่มจำนวนเท่า ๆ กัน หรือ ตามความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกภายในห้อง (ครู/นักเรียนปลายทาง) จากนั้น ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน ถูกต้อง และว่องไว

กิจกรรมก่อนบทเรียน

คำชี้แจง (ต่อ) : โดยเขียนคำตอบลงใน
กระดาษสมุด หรือกระดาษ A๔ หากกลุ่ม
ใดเขียนคำตอบได้ครบถ้วนก่อนให้ทั้งกลุ่ม
ยกมือขึ้น พร้อมเปล่งเสียง “เฮ” พร้อมกัน
หลังจากนั้นครูจะเดินไปตรวจคำตอบ

กิจกรรมก่อนนบตเรียนน

คำชี้แจง (ต่อ) : กลุ่มที่ตอบถูกต้องเป็นกลุ่มแรกจะได้รับ ๒ ดาว หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ตามความเหมาะสม (ครูปลายทาง) ส่วนกลุ่มถัด ๆ ไปจะได้รับ ๑ ดาว

หมายเหตุ : หากสะสมได้ทั้งหมด ๒๐ ดาว สามารถนำมาแลกเป็น ๑ คะแนนประจำหน่วยได้ทันที

กิจกรรมก่อนบทเรียน

คำถาม : ตามความคิดของนักเรียนคิดว่างานอวมงคลคืออะไร

มีวัตถุประสงค์ของการจัดงานแตกต่างกันจากการจัดงานมงคลหรือไม่

เพราะเหตุใด

หมายเหตุ : ให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกันตอบคำถาม โดยสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นหรือคำถามดังกล่าวได้ตามความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียน

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง งานอวมงคล

ความหมาย : งานอวมงคล

งานอวมงคล คือ การทำบุญอุทิศให้แก่บรรพบุรุษ/บุคคลที่เสียชีวิตไปแล้ว

งานทำบุญหน้าศพ หรือ ทำบุญหน้าวันปลงศพ

- ๑) อารธนาพระสงฆ์มาสวดพระพุทธรมณต์ นิยมจำนวนเลขคู่
คือ ๔ - ๘ รูป

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง งานอวมงคล

- ๒) ไม่ต้องตั้งภาชนะน้ำมนต์ ไม่วางด้ายสายสิญจน์
- ๓) เตรียมสายโยงหรือภูเขาโยงต่อจากศพเอาไว้ **สายโยง คือ ด้ายสายสิญจน์** แต่มี ๓ เส้น (งานมงคลใช้ ๙ เส้น) ส่วนภูเขาโยง คือ แผ่นผ้ากว้างประมาณ ๔ นิ้ว ยาวให้พอตั้งแต่พระองค์แรกต้นแถวจนถึงพระองค์สุดท้ายปลายแถว และต้องมีสายโยงจากศพมาเชื่อมต่อกับภูเขาโยงอีก

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง งานอวมงคล

- ๓) (ต่อ) ควรระวังเรื่องการเดินสายโยง อย่าให้สูงกว่าพระพุทธรูปในพิธี และอย่าให้ต่ำกว่าที่คนนั่ง อย่าข้ามสายโยงหรือกุษาโยง เพราะต่อเนื่องกับศพ มีไว้สำหรับพระจับเพื่อบังสุกุล
- ๔) การปฏิบัติกิจในพิธีเมื่อพระสงฆ์นั่งประจำที่แล้ว เจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยก่อน แล้วจุดธูปเทียนที่หน้าศพทีหลัง

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง งานอวมงคล

- ๕) กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย อาราธนาศีล -รับศีล -อาราธนาพระปริตร ถ้ามีการเลี้ยงพระด้วยเมื่อพระฉันเสร็จ พิธีกรหรือเจ้าภาพต้องคลี่สายโยงหรือภูษาโยงตั้งแต่พระองค์แรกต้นแถวจนถึงพระองค์สุดท้าย ปลายแถว เจ้าภาพและญาติพี่น้องทอดผ้าบังสุกุลบนสายโยงหรือภูษาโยงที่คลี่ทอดยาวไว้ ถ้ามีการถวายไทยธรรมแต่พระสงฆ์ นิยมกลัดติดไว้กับผ้าสบง จีวร หรือที่เรียกกันว่าผ้าบังสุกุล

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง งานอวมงคล

- ๕) (ต่อ) แล้วนั่งประจำที่พอพระสงฆ์ท่านชักบังสุกุล
เจ้าภาพและผู้มีเกียรติที่มาร่วมงานทุกท่าน
ประนมมือ ตั้งใจฟังสวดจนจบ เมื่อพระสงฆ์
อนุโมทนาเริ่มบทธว่า “**ยถา วาริวหา...**”

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง งานอวมงคล

- ๕) (ต่อ) เจ้าภาพพึงกรวดน้ำอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลที่ได้บำเพ็ญแล้วให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว เมื่อพระสงฆ์รับพร้อมๆ กันว่า “**สัพพีติโย...**” ควรประนมมือรับพรไปจนจบ แล้วกราบพระ

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง งานอวมงคล

งานทำบุญอัฐิ

สิ่งที่เจ้าภาพต้องปฏิบัติและเตรียมการส่วนใหญ่คล้ายกับงานทำบุญหน้าศพเพียงแต่ตั้งโกศอัฐิ ภาพถ่ายผู้ตาย หรือเขียนชื่อของผู้ตายไว้บนโต๊ะต่างหากจากโต๊ะบูชา จัดดอกไม้ประดับ ตั้งกระถางรูป เชิงเทียน หรือใช้กระบะเครื่อง ๕ แทนกระถางรูปเชิงเทียนก็ได้

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง งานอวมงคล

ส่วนการปฏิบัติเมื่อพระสงฆ์มาถึงแล้ว ก็เป็นเช่นเดียวกับงานมงคล และหลังจากพระสงฆ์ฉันเสร็จแล้ว นิยมให้มีการบังสุกุล แล้วจึงถวายไทยธรรม เมื่อพระสงฆ์อนุโมทนาฟังกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลต่อไปงานทำบุญอัฐิฟังจัดเตรียมทำนองเดียวกับงานทำบุญหน้าศพต่างแต่เพียงงานนี้เป็นงานทำบุญหน้าอัฐิหรือรูปที่ระลึกของผู้ที่ล่วงลับ เป็นต้น และระเบียบที่ฟังปฏิบัติก็เหมือนกับที่กล่าวไว้

กิจกรรมประจำบทเรียน

กิจกรรมกลุ่ม **เรื่อง** งานอวมงคล

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นหาข้อมูล รวมทั้งจัดเรียงข้อมูลในประเด็นที่กำหนดให้ พร้อมวาดภาพประกอบเกี่ยวกับงานอวมงคลที่กลุ่มตนเองได้รับ โดยประกอบด้วยประเด็นดังนี้

- ๑) โอกาสและวัตถุประสงค์ของการจัดงานอวมงคล
- ๒) แนวทางการปฏิบัติในงานอวมงคลนั้น ๆ

กิจกรรมประจำบทเรียน

(ต่อ) กิจกรรมกลุ่ม **เรื่อง** งานอวมงคล

คำชี้แจง : หัวข้องานอวมงคล ประกอบด้วย งานทำบุญหน้าศพ หรือ
ทำบุญหน้าวันปลงศพ และงานทำบุญอัฐิ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใส่ใน
สมุด หรือกระดาษ A๔ หรือกระดาษปฐุ่ฟ (ครูปลายทางพิจารณาตาม
ความเหมาะสม) **พร้อมนำเสนอผลของการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล**

ประเด็นอภิปรายร่วมกัน

เรื่อง งานอวมงคล

จากการที่นักเรียนได้เรียนผ่านมาเกี่ยวกับเรื่องงานมงคลและงานอวมงคล นักเรียนคิดว่าลักษณะและวัตถุประสงค์ของการจัดงาน มีความเหมือนหรือความแตกต่างกันอย่างไร

หมายเหตุ : ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวได้ตามความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียน

ฝากถึงครูและนักเรียนปลายทาง

เรื่อง งานอวมงคล

เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน รวมทั้งการรับชมเทป
บันทึกภาพการสอนย้อนหลัง คุณครูสามารถเข้าไปดาวน์โหลดและรับชม
ได้ที่ www.dltv.ac.th และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมสามารถส่งข้อความ
ผ่านทางอินบ็อกซ์ของ Page Facebook มุลินิธิการศึกษาทางไกลผ่าน
ดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ DLTV

ฝากถึงครูและนักเรียนปลายทาง

เรื่อง งานอวมงคล

บทเรียนครั้งต่อไป เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

สิ่งที่ต้องเตรียม : ใบงานที่ 23 เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

สำหรับนักเรียน : ให้นักเรียนต้นทางและนักเรียนปลายทางไปศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ เอกสาร และอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการบริหารจัดการและเจริญปัญญามาเบื้องต้นก่อนล่วงหน้า

